

Narodi, vojna in mir.

Svetovna vojna današnje dobe je vojna narodov. Zato se je v tem času več premišljalo, kaj je narod, kaj je narodnost in kakšno bodi razmerje med narodi.

Podajamo tu nekaj glavnih točk, ki so v celoti podlaga naše deklaracije in naj nam bodo vodilne misli pri našem nadaljnjem boju. Le na tej podlagi se bo mogel končno ustvariti tudi stalen mir.

1. Človeštvo živi, se razvija in izpopolnjuje v narodih.

2. Narodnosti se ne ločijo samo po jeziku, — ampak tudi po rasi, značaju, čustvu. Zato se mora vsak narod vzgajati in razvijati ne le v svojem jeziku, ampak tudi v svojem duhu.

3. Vsak narod je svoboden. Vsak narod ima v življenju svoj namen, zato mora biti svoboden, da more nemoteno služiti svojemu namenu.

5. Nasilje nad narodom je enako nasilju nad ljudmi. Vsako nasilje je dokaz barbarstva, in svoboden narod ima v imenu kulture pravico, da se bori za svojo svobodo.

6. Vsak narod si izbira in določa sam svojo vlado in je pokoren samo nji. Ta vlada je izraz narodne volje, — zato mora vlada vladati v soglasju z narodom.

7. Ker bi vsled prevelikih zahtev enega naroda prišli v nevarnost življenjski pogoji drugega naroda, prihaja med narodi do dogovorov s sosedi. Ti dogovori se morejo izvršiti samo v soglasju obeh narodov.

8. Vojna je ostanek barbarskih časov, ko je človek kakor divja zver napadal svojega soseda in ga s silo prisilil, da je bil eden suženj, a drugi gospod. Kulturni narodi obsojajo vojno, ker ponižuje človeka pod žival. Ravnopravnost vseh narodov in naši nazori o svobodi narodov izključujejo vojno.

9. Življenjska vprašanja narodov naj se rešujejo pred razsodiščem, ki je izvoljeno iz narodov. Ako se dva naroda glede gotovih vprašanj, ki nastajajo vsled lege in položaja, ne moreta dogovoriti, predložita svoj spor razsodišču, kakor predloži vsak človek svoj spor sodišču. Ker je nemogoče, da bi si vsak s pestjo delal pravico, oziroma hotel doseči svoje krivične namene, je to edina pot, ki jo more sprejeti zveza narodov. V tem vsi narodi soglašajo.

10. Dasi bi bilo človeštvo popolnejše, ako bi bil na svetu en sam narod — priznavamo vendar, da je konkurenca med narodi vzrok napredka. Ta konkurenca pa ne sme nikdar preiti v nasilje in mora priznavati geslo: Vsakemu svoje. Da se ublaži razmerje med narodi, zato goje narodi kulturo. Kultura ne priznava vojne. Znanost in vera (krščanstvo, pravo, ne nasilno) požlahtni človeški rod. To ne bo nič nemogočega, ako pojdejo milijoni denarja, ki so šli doslej za militarizem, v kulturne namene. Zato bodo nastale iz vojašnic šole in razni človekoljubni zavodi — iz vojaških skladišč zaloge za uboge, in iz pušk knjige in knjižnice, ki bodo dvigale človeški rod k njegovi dostojnosti iz sedanjega propada, da bo vreden sin solca.

Junij Brut.

Svoboda . . . to ni gost nov ali neznan med nami, ni cepič, zanešen k nam iz tujine; to je na naših domačih tleh samoraslo drevo, to je pristna in prvorojena dedščina davnih naših očetov. Pradedi Slovanov so si bili pred postavo med sabo vsi enaki in niso nikdar hrepeneli po gospodstvu nad drugimi narodi; razumeli so to dedščino vsekdar mnogo bolje, nego mnogi v našem stoletju hvalisani rodovi naših sosedov, ki menda še danes svobode brez gospodstva pojmiti in razumeti ne morejo.

František Palacký

(Na slovanskem shodu v Pragi dne 2. junija 1848.)

Kako je v Pragi?

Naše praške goste bo gotovo zanimalo, kako je v Pragi, odkar so odšli. Kaj je novega?

Nič! Namreč novega bi bilo marsikaj — a vse to za nas ni nič novega. Oktroirke so znana stvar. Nobena avstrijska kronovina ne tvori take zgodovinske celote, kakor češko kraljestvo. To kraljestvo je bilo v teh svojih mejah, kot je danes, že davno prej, predno je nastala Avstrija. In vendar se je zdelo gospodu Seidlerju in tovarišem potrebno, to celoto razdeliti in to ob istem času, ko se je reklo, da je isto nemogoče in izključeno pri nas na jugu. Tu na jugu ni nobene take celote. Štajersko, Koroško itd. so le provincije, sestavljene iz raznih delov, kakor jih je združil čas fevdalnih razmer.

Toda Čehi se ne razburjajo, ker vedo, da vse to le »en čas trpi«.

»Narodni Listy« so ustavljeni — 300 ljudi bi bilo brez dela. Kaj je vladi na tem! Toda Čehi vedo, kaj je njih dolžnost. Naročniki plačujejo svojo naročnino dalje (naročnikov je 50.000), in tako se čaka izpremembe.

Glad raste od dne do dne. Vsakemu je jasno, da ni slučaj, da se ravno na poti v Prago toliko vagonov živil »izgubi«, oziroma »slučajno« kam drugam odpelje. Kruha ni že dolgo, vsega manjka. A Čehi hočejo premagati tudi to, ker vedo, da bi se nemiri, ki bi nastali vsled lakote, drugače razlagali.

»Češko srce« dela čudeže. Preživlja tisoče in tisoče bednih in gladnih. Vse občine na kmetih sprejemajo praške otroke kot »narodne goste«.

Zadnje dni je bil hud mraz, ki je mnogo škodoval. Kljub temu češki posestniki na kmetih sprejemajo praške otroke na rejo. Zadnjič se je odpeljalo 6000 otrok v Nemški Brod. To je bilo veselo — žalostno slovo na kolodvoru. Vsaka mati se težko loči od otroka, — a otrok se veseli na svobodo v naravi in na »hleb«.

»Slovanska lipa« ni menda več zastražena. Kadar grem mimo nje, se mi zdi, da bo čez 50 let svoboden Čeh sem privedel sina in bo rekel: »Vidiš, dečko, to je takozvana slovanska lipa. Leta 1918. ni smel tu stati naš človek, ni je smel okrasiti s cvetjem, niti bližati se ji ni smel. Taki so bili časi. Zato ne pozabi, kaj pomeni svoboda naroda in države. Takrat so bili strašni časi. Vojna je bila. Ljudje so bili še tako nekulturni, da so pobijali drug drugega, in vlade so bile tako krivične, da so zatirale cele narode. Niti v svojem glavnem mestu nismo smeli govoriti po svoje. Ta lipa je spomin na te težke čase. Toda vse smo prestali — in zdaj smo svobodni. Ti, ki ne veš, kaj je suženjstvo, si ne moreš predstavljati, kako je bilo takrat. Pojdi, dečko, pokloni se spominu onih bojevnikov, ki so se borili za svobodo, da moreš ti sedaj svobodno živeti v svobodni domovini« . . .

Tako bo čez 50 let. Vse sedanje trpljenje premagujejo te velike nade in trdna vera vanje.

Vojna beda pri nas in drugod.

Opravki so me zanesli v preteklem mesecu na Zgornje Avstrijsko. Z živili je ta dežela od vseh avstrijskih menda najboljše preskrbljena, zlasti južnozapačni del, kjer ni velikih tovarn. Do marca so dobivali tam vso množino kruha in moke na karte. Kruh je bil do konca maja iz čiste ržene moke, zdaj je le polovica koruzne zraven. Mesa se je do konca aprila dobilo, kolikor je kdo hotel, od maja pa po mesarjevi dobri volji. Znanec mi je pripovedoval, da je imel maja meseca pri mesarju račun nad 60 kron za tri odrasle osebe in enega otroka, neka druga rodbina pa za tri odrasle in dva otroka nad 184 kron. Ker je stala govedina 6 K, bi to bilo za prvo rodbino 10 kg, za drugo pa okoli 30 kg na mesec. Zdaj se baje vpeleje karte na meso in sicer 15 dkg na osebo za vsak mesni dan, torej $\frac{3}{4}$ kg na teden. Pri nas je odmerjeno meso tako, da dobi na deželi ena oseba 1 kg na mesec, v Ljubljani pa na teden 25 do 30 dekagramov.

Svinjetina se pri mesarju ne dobi, pač pa pod roko, pred veliko nočjo še po 11 K, v majniku pa že po 22 kron.

Za surovo maslo je najvišja cena 6 kron; kdor ima dobre znanke na kmetih, je včasih tudi dobi pod roko po tej ceni, sicer pa mora plačati več, tudi po 20 in 30 kron, a dobi se še. Najbolj kvarijo cene galicijski židi — begunci, ki so bili raztreseni po vsi deželi, in vjeti ruski častniki, ki se zadnji čas prosto gibljejo in kupujejo živila za vsako ceno. Žide zdaj odpravljajo nazaj v Galicijo in z njimi gredo polni vlaki raznega blaga. V nekem majhnem kraju sta bili dve židovski rodbini, ki sta prišli tja na enem vozu z vsem svojim imetkom, zdaj sta baje potrebovali 13 vagonov za svoje stvari. Kdor je videl nakladanje tega blaga na begunski vlak, se ne čudi, da je egiptovski kralj Faraon poslal celo vojsko za židi, ko so odhajali iz Egipta; kajti gotovo so tudi takrat vzeli s seboj, kar so dosegli.

Slučajno sem videl konje pri prebiranju. Tako lepi konji se vidijo dandanes le še na Ogrskem. Nemogoče se mi zdi, da bi bili tako lepo okrogli od — slame in od 1 kg ovsa na dan.

V krajih, ki so nad 10 km oddaljeni od železnice, se živi zelo dobro. Dobi se tam v gostilni dobra pečenka, tudi izvrstna močnata jed — brez karte za moko, če primerno plačaš. Kmetje živijo zelo dobro, skoro kakor v miru.

Ko sem se vračal iz teh krajev, sem z nepopisno ogorčenostjo v kavarni v Solno gradu čital uvodni članek »Neue Zürcher Zeitung« od 31. maja 1918, kjer citira nemške liste, ki pišejo, da v čeških in v manjši meri tudi v slovenskih deželah teče med in mleko, da se dobi bela moka, gnjat, slanina in jajca, v nemških okrajih pa vsled lakote legar pobira, kar je pustila vojska, ki le od njih in vedno zopet od njih zahteva svoje žrtve.

Godijo se pa tudi na Zgornjem Avstrijskem razne nepravilnosti. Strogi komisariji nadzorujejo, da si kdo ne pritihtopi kakega jajca ali košček surovega masla, neka baronica z Dunaja pa je odpeljala s seboj več sto jeje in več kil surovega masla, komisar jo je zalotil in ovačil, toda baronica je dobila naknadno oblastveno dovoljenje. — V zimi so v nekem okraju rekvirirali, kar naenkrat živimo za pet mesecev naprej. Kmetijsko društvo se je pritožilo zoper to, a dobilo odgovor, da se je rekviriralo toliko naenkrat vsled prošnje, ker ljudje nimajo krme za živino. Toda ni se moglo dognati, kdo je vložil dotično prošnjo, najbrže kak nakupovalec živine, ki je hotel v enem mesecu pobasati dobiček od petih mesecev.

Narodne vezenine in noše.

Zadnjič smo govorili o krasnih vezeninah na češko-slovaških narodnih nošah ter našemu ženstvu iznova nujno priporočali, da se z ljubeznijo in spoštovanjem oklene narodnega kroja.

Vezna tehnika je bila tudi med Slovenci nekdanj zelo razvita. O tem pričajo krasne narodne vezenine na narodnih oblekah, namiznih in oltarnih prtih, prtčih, brisalkah, prevlakah za blazine, rjuhah i. dr. Bogato zbirko teh vezenin hrani deželni muzej v Ljubljani, precej jih je v zasebnih zbirkah, mnogo se jih je sčasoma pogubilo in brezmiselno uničilo. Največ pa jih je, žal, prešlo po dobičkaželnih prekupcih v tujino, kjer so našle ne le visoko ceno, nego tudi največji ugled. Vse te vezenine so izvršile pridne roke naših vrlih žena in deklet v minuli dobi. Nekatere segajo celo v 16. stoletje. Da sta se vezna tehnika in vezna umetnost razvili tako visoko, kakor to vidimo na omenjenih vezeninah, je pripisovati estetičnemu čutu našega naroda, posebno pa tedanji narodni noši, ki je ena najlepših na svetu. Kakor pri drugih narodih, so tudi pri nas vezilje motive svojim domačim umetniškim proizvedom zajemale iz prirode: iz rastlinstva in nekoliko iz živalstva. Poleg teh motivov pa vidimo na vezeninah tudi razne geometrijske oblike; teh je največ v Beli Krajini. Motivi so naravni ali pa stilizirani, primerno vezni tehniki, ki je razen belih in pisanih vezenin druga na Gorenjskem in zopet druga v Beli Krajini. Ti motivi in njih sestava

so nastali nekaj po samosvoji domišljiji, nekaj pa so bili tudi izposojeni iz splošne umetnosti. In kar je bilo teh zadnjih, so jih preobrazile naše prednice tako, da so v njih rokah dobili popolnoma novo obliko narodnega značaja; udomačili so se in postali naša narodna last. Vsa ta dela pričajo, da je imelo že v davni dobi naše ženstvo smisel za lepoto in je gojilo umetnost z vnemo, dokler nista vedno napredujoča veleobrt in nova moda ustavila nje nadaljnega razvoja. Zato je naše ženstvo odložilo narodno nošo in z njo pozabilo na vse one bogate zaklade narodno-umetniških tvorov, ki so jih stoletja zbirale njih prednice in se z njimi ponašale po vsej pravici. Naša dolžnost pa je, da dvignemo te zaklade in z njimi uživamo ljubezen do nekdanje narodne umetnosti. To zahteva od nas čut spoštovanja do naših trudoljubnih prednic in ljubezen do našega naroda in naše kulture!

Da seznanj naš sedanji ženski naraščaj z domačo staro vezno umetnostjo iz minulih časov, je profesor Albert Sič v Ljubljani sestavil lepo zbirko barvastih pestrih vzorcev. Iz nje bodo naše žene in naša dekleta pri vezenju lahko posnemale domače vzorce, namesto iz tujine zanešenih, časih prav ponesrečenih, vsiljenih, neokusnih novih oblik. Saj se dajo narodni ornamenti prav hvaležno uporabljati pri ženskih oblekah, perilu, preprogah, torbicah in drugod. Celo pri pohištju se moremo z narodnimi motivi okoristiti kar najuspešneje. Soba s pohištvom, ki je okrašena z narodnimi ornamentami, gotovo dela čast in veselje svojemu lastniku. Posnemajmo v tem oziru druge slovanske, zlasti češki, hrvatski in ruski narod, katerim je domača umetnost nad vse pri srcu, in ki jo goje z vso vnemo! V prvi vrsti so seveda poklicane naše šole, da zopet ožive narodno vezno umetnost. Prepričani smo, da bodo to z največjim veseljem storile naše zavedne učiteljice pri ročnih delih in da bodo narodne motive, te bisere naše narodne umetnosti, uporabljali tudi učitelji pri risanju.

Vsa zbirka je razdeljena na štiri dele. Prvi del obsega vzorce gorenjskih, drugi belokranjskih, tretji belih, četrti pa pisan, vezen in vse Kranjske. Nato naj bi sledili zvezki o koroški, primorski in štajerski narodni umetnosti v vezenju! Čas bi bil tudi že, da bi se izdale pravilne figurine (v bojah) vseh slovenskih narodnih noš, kakor so izšle nekdanj v »Novicah«. Velika škoda je, da se tik pred izbruhom vojne nameravana razstava »Jugoslovanska žena« v Ljubljani ni mogla izvršiti. Razstava bi bila nedvomno dvignila smisel za narodne noše in narodne veznine in bi bila otela pozabljenu marsikatero pristno domače delo. Pokazala bi bila mnogo tega, kar je napravilo jugoslovansko ženstvo tekom stoletij za kulturo Slovanov. Kakor slišimo, priredi prihodnji mesec »Ženska udruga za usčuvanje narodne pučke umjetnosti« v Zagrebu razstavo hrvatskih narodnih vezenin, noš, preprog i. dr. Pridružijo se jim s svojimi zbirkami tudi Srbkinje in Slovenke, ki pridno zbirajo pristno narodno blago iz vseh slovenskih pokrajin.

Pravkar izšlo velezanimivo zbirko »Narodne veznine na Kranjskem«, ki jo je priredil Albert Sič, profesor na mestnem dekliškem liceju v Ljubljani, priporočamo vsaki narodni hiši in vsaki dekliški ljudski in srednji (obrtni) šoli. Zbirka je zelo praktična ter uporabna za vsako veziljo. Krasni narodni motivi so to, ki se vidijo na raznem perilu in na narodni noši kranjski izza davno minule dobe. Z objavo tega dela se bo nekdanj tako cvetoča narodna vezna umetnost na Kranjskem rešila pozabljivosti ter upajmo, tudi zopet oživela.

Vsa zbirka ima štiri dele in bo štela 22 zvezkov, ki bodo izhajali vsakih 14 dni, zvezek po štiri liste. Cena zvezku 2 kroni.

To zbirko je tudi deželni šolski svet odobril kot pomožno knjigo za ženska ročna dela, tretji in četrti del pa tudi za pouk v risanju na ljudskih in meščanskih šolah, na moškem in ženskih učiteljskih na Kranjskem in na mestnem dekliškem liceju v Ljubljani. Opozoril je šolska vodstva (ravnateljstva) na to odlično delo v domoznansktvu ter jim, kakor tudi učencem in učenkam (dijakom) priporočil, da si ga nabavijo kot pomožno knjigo za risanje in ženska ročna dela. Prepričani smo, da se z izdajo tega dela, ki je do sedaj prvo te vrste, ustrezne občni, že večkrat izraženi želji.

Prvi del, obsegajoč 17 listov, je že natisnjen in ga je mogoče razposlati tudi v celoti ter stane 8 K 50 vinarjev.

Vprašanja in odgovori.

Opomba uredništva. Ker nam prihaja glede podpor toliko vprašanj, da nam nikakor ni mogoče odgovarjati na vsa, ker bi nam to jemalo v listu preveč prostora, bomo v bodoče odgovarjali le na vprašanja n a r o č n i k o v »Domovine«, ne pa na vprašanja takih, ki naš list le čitajo, a nanj niso naročeni. Kdor želi dobiti odgovor takoj in naravnost na svoj naslov, naj priloži pismeni papir z naslovom na kuverti in dovolj znamk! Vzlic temu pa ne jamčimo, da bi vsakdo pravočasno dobil odgovor na svoje vprašanje ter zato vsakomur svetujemo, naj išče sveta in pomoči najprej pri županstvu ali učiteljsktvu ali v župnem uradu! »Domovina« stori rada še nadalje kar more, toda odgovori na vprašanja nam ne smejo lista preplaviti. Zaradi preobilice gradiva se marsikak odgovor zakasni, vprašalec rok zamudi ter ima le škodo.

R., Breže, T. S., Podgradje, in A. H. Jesenice.

Ali imajo pravico do državne podpore tudi družine, ki imajo svojega vzdrževalca v sovražnih deželah interniranega? Kako visoka je ta podpora in kje se vlagajo prošnje?

Nepremožne družine onih avstrijskih državljanov, ki so bili vsled vojne pridržani v sovražnem inozemstvu, n. pr. na Francoskem, Angleškem, v Ameriki itd., in onega moštva trgovske mornarice, ki se ni moglo iz nevarnih dežel, n. pr. s Holandskega, Švedskega itd., več vrniti, imajo pravico do posebne državne podpore po zakonu z dne 17. avgusta 1917, št. 376 dr. zak.

Ta podpora je enako visoka, kakor državnih vzdrževalni prispevek za svoje vpoklicanih vojakov. Ravna se po tistem kraju, kjer je imel prosilec svoje redno bivališče ob času razglasitve zakona, t. j. dne 14. septembra 1917. Celotna podpora znaša za vsako upravičeno osebo na Dunaju po 2 K na dan, v večjih mestih, ki spadajo v I. in II. razred aktivitetnih doklad za državne uradnike, po 1 K 80 vin., v ostalih krajih pa po 1 K 60 vin.

Prošnje se vloga pri političnem okrajnem oblastvu (c. kr. okrajnem glavarstvu, mestnem magistratu) prosilčevega bivališča, in sicer lahko tudi potom županstva, dobroteljskih društev itd.

Podpora se dobi tudi za nazaj od 1. avgusta 1917 nadalje, za osebam, ki so pridržane v Zedinjenih državah v Severni Ameriki, pa šele od 7. decembra 1917 nadalje, ker je Avstro-Ogrska z Ameriko šele od tega dne v vojnem stanju.

Pravico do podpore ima vsaka oseba, ki je bila odvisna od internirančevega dela ali zasluzka in je prišlo njeno preživljanje v nevarnost, ker internirane ne more več denarja pošiljati in za njo skrbeti; pravico do podpore ima pa vsakdo le tedaj, če sam nima toliko premoženja ali dohodkov, da bi zadostovali za potrebno preživljanje.

I. T., Zagorje.

Po sinu, interniranem v Afriki, ki je pošiljal domov po 400 K na leto, dobiva le moja žena državno podporo po 1 K 60 v na dan. Meni je bila prošnja odbita z opombo, da se lahko preživljam iz doneskov posestva in s pokojnino. Ker pa moja hiša donša le po 6 K na mesec, pokojnino imam pa le 20 K na mesec, sem se pritožil potom c. kr. okrajnega glavarstva na c. kr. deželno vlado. Sedaj sem pa zvedel na glavarstvu, da mi je glavarstvo pritožbo zopet odložilo. Orožnik mi je bil že preje rekel, da dobiva moja žena že itak več podpore, kakor nama je sin pošiljal. — Koliko sme znašati podpora in ali se lahko še kam pritožim?

Podpora po interniranih ali v Ameriki pridržanih Avstrijskih znaša toliko, kakor državnih vzdrževalni prispevek po vpoklicanih vojaki. Najvišja dopustna podpora za eno osebo je na deželi po 1 K 60 v na dan. Zakonska žena in zakonski otroci interniranih morajo dobivati toliko. Pri drugih oseb, ki so bile od internirančeve podpore odvisne, se ravna višina podpore po zneskih, ki jim jih je internirane pošiljal, pri čemer pa je seveda znesek 1 K 60 v za osebo ne sme biti prekoračen.

Če vama je pošiljal sin po 400 K na leto, je znašala najvišja dopustna podpora od 1. avgusta 1917 nadalje 600 K, od 1. aprila 1918 znaša pa 800 kron na leto. Po zakonu o državnih vzdrževalnih prispevkih po vpoklicanih vojakih z dne 27. julija 1917, št. 313 dr. zak., ki velja tudi za take slučaje, se ima namreč s 1. avgustom 1917 zvišati podporo, ki so jo svoji prejemali od interniranca pred 1. avgustom 1916, za 50%, in po zakonu z dne 31. marca 1918, št. 126 dr. zak., s 1. april. 1918 za 100% internirančeve podpore, ker je se-

veda kupna vrednost denarja sedaj manjša kakor je bila takrat.

Ker dobiva vaša žena po 1 K 60 v podpore na dan, torej po 584 K na leto, ta podpora najvišjih dopustnih zneskov 600 K, oziroma 800 K še ni dosegla. Če imate vi res le po 26 K mesečnih dohodkov, je jasno, da se iz tega ne morete preživljati, kar dokazuje tudi dejstvo, da ste se že za 800 K zadolžili, kakor pišete. Torej imate tudi Vi pravico do podpore v tistem znesku, da bo dosežen najvišji dopustni znesek 600 K, oziroma 800 K; od 1. avgusta 1917 nadalje bi imeli pravico do podpore 16 K na leto, od 1. aprila 1918 nadalje pa do 216 K na leto.

Če ste bili v zopetni odklonitvi svoje prošnje samo ustno na glavarstvu obveščeni, zahtevajte še pismen odlok, do katerega imate po zakonu v vsakem slučaju pravico. V tem odloku mora biti tudi napisano, kam in v katerem roku se še lahko pritožite. Če vam je pritožbo odbilo res že kar glavarstvo in ne deželna vlada, se pritožite lahko v 14 dneh na c. kr. deželno vlado, če vam jo je odbila deželna vlada, pa v 4 tednih na c. kr. notranje ministrstvo na Dunaju. Če bi vam tudi ministrstvo pritožbo odbilo, se pritožite lahko samo na c. kr. upravno sodišče na Dunaju, in sicer v 60 dneh, za kar si morate pa dobiti advokata.

Če vam je bila pritožba morda zato odbita, ker ste zamudili rok za pritožbo, vam pa ne more pomagati več nobena pritožba na višjo oblast in si pomagati lahko samo še z novo prošnjo na glavarstvo, v kateri se morate pa sklicevati na kak nov dokaz ali kako novo dejstvo, na pr. na dolg 800 K, katerega morda dosedaj še niste omenili, ki bi bil imel pa morda za posledico ugodnejšo določbo, če bi se bil nanj sklicevali, ali na zvišanje najvišje dopustne mere podpore s 600 K na 800 K po zakonu z dne 31. marca 1918, št. 126 dr. zak. zak., katerega glavarstvo v svoji odločbi bržčas še ni vpoštevalo.

J. F., Šempolaj.

I. Koliko pokojnine, oziroma baje odpravnine, ima dobivati vdova s sedmero otroki, katere mož je padel na bojišču (7. februarja 1917)?

Enkratno odpravnino dobi vdova le takrat, če se zopet omoži; ta odpravnina znaša toliko, kakor pokojnina za eno leto. Drugače dobiva pa vdova zase in za otroke vsak mesec pokojnino. Oboje pa neglede na premoženjske in pridobitvene razmere, tako da dobivajo vojaško pokojnino tudi preostali, ki žive v dobrih razmerah, tako kakor dobivajo državno pokojnino preostali sploh vsakega uslužbenca, ki je umrl v državni službi, neglede na njihove gnotne razmere.

Če dobivajo preostali padlega, umrlega ali pogrešanega vojaka drž. vzdrževalni prispevek za svoje vpoklicanih vojakov, ga imajo dobivati sedaj še ves čas vojne in še 6 mesecev po vojni. Ker se jim mora pa obenem izplačevati tudi vojaško pokojnino, se jim državni vzdrževalni prispevek zniža za toliko, kolikor znaša vojaška pokojnina, tako da prejemajo vojaške pokojnine in državnega prispevka skupaj toliko, kolikor so prejemali preje državnega vzdrževalnega prispevka. Zato za nje višina vojaške pokojnine za toliko časa, dokler bodo prejemali državni vzdrževalni prispevek, pravzaprav nima praktičnega pomena. Če hočete poznati natančno posamezne pokojninske zneske, glejte v 2. številki »Domovine« pod točko III.c! Samo te zneske dobivajo sedaj preostali, ki nimajo pravice do državnega vzdrževalnega prispevka, in dobivati bi jih imeli pozneje tudi preostali, katerim bodo 6 mesecev po vojni prenehali državni vzdrževalni prispevki. — Vendar pa obstoja že načrt za precejšnje zvišanje vojaških pokojnin; upajmo, da jo bo državni zbor v kratkem sklenil.

Glede vojaške pokojnine je vse natančneje popisano v 7. številki »Domovine« pod točkama III. in IV.

II. Kaj je treba priložiti prošnji za vojaško pokojnino?

1. Dokazilo vpoklicančeve smrti,
2. krstne liste vdove in vseh otrok,
3. vdovin poročni list,
4. potrdilo župnega urada ali občine, da je živela vdova z možem do njegovega odhoda v vojaško službo v zakonski skupnosti,
5. uradno spričevalo o premoženjskih in pridobinskih razmerah preostalih in
6. spričevalo uradnega zdravnika pri c. kr. okrajnem glavarstvu, oziroma pri mestnem magistratu, o stopnji sposobnosti vdove za pridobivanje.

Prošnja se napravi na c. kr. okrajno glavarstvo, in sicer najbolje potom županstva, ki ima za to potreben formular na razpolago. Vendar se pa stranki sami ni treba truditi, da poišče vse potrebne priloge (ki so sicer koleka proste), ker jih mora glavarstvo samo uradno poskrbeti.

III. Ali pripada vdovi kaka odškodnina, ker je morala vsled blagoslovljenega stana na orožniški in županski ukaz v marcu 1917, torej pred 21. julijem 1917, z vsemi otroki iz vasi?

Da. Vložiti je prošnja na pristojno glavarstvo za navadno begunsko podporo; poleg tega ima pravico, zahtevati zdravniško oskrbo, zdravila oziroma bolnišnico.